РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA"
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., СУБОТА, 12-го ЦЬВІТНЯ 1919. Ч. 43. VOL. XXVII. JERSEY CITY, N. J. SATURDAY, APRIL 12, 1919. No. 43.

АМЕРИКАНЦІ НЕ ХОЧУТЬ БОРОТИ СЯ В РОСІЇ.

Українські большевики заняли Одесу по завзятій боротьбі на улицях міста.

Падеревскі домагаєть ся рішучо влученя східної Галичини до Польщі.

Революція в краях Німеччини і німецької Австрії прибирає щораз більші розміри.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 11, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

УРЯДОВЕ ПОТВЕРДЖЕНЄ ВІСТКИ ПРО ОПОРОЖНЕНЄ ОДЕСИ АЛІЯНТАМИ.

Війска аліянтів уступили над Дністер.

ПАРИЖ, 9. цьвітня. — Урядове донесенє потвердило вістку, що війска аліянтів опорожнили чорноморську пристань Одесу.

Вістка про опорожненє Одеси не була несподіванкою. Ґенерал французький, який стояв на чолі війск аліянтів в Одесі, доносив перед кількома днями, що буде боронити місто до останку, але міністер загр. справ, Пішон, заявив в палаті послів на засіданю дня 27. марта, що положенє в Одесі є грізне з причини трудности, яка є получена з виживленем 800.000 населеня міста.

Війска аліянтів в Одесі складали ся з трох полків французьких, трох полків грецьких і відділу румунського. Загально припускають, що війска аліянтів уступили над ріку Дністер.

ЛЕНІН ПОВІДОМИВ УГОРСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО, ЩО ОДЕСУ ЗДОБУЛИ УКРАЇНСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ.

Просить, щоби воно подало сю вістку до відома цілому сьвітови.

ПАРИЖ, 9. цьвітня. — Переловлена бездротна телеґрама з Москви доносить, що Ленін звернув ся телеґрафічно з просьбою до Белї Куна, міністра заграничних справ в угорськім большевицькім правительстві, щоб він подав цілому сьвітови до відома, що Одесу здобули українські большевики.

УКРАЇНСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ЗАНЯЛИ ОДЕСУ ПО ЗАВЗЯТІЙ БИТВІ НА УЛИЦЯХ МІСТА.

Найбільші втрати потерпіли війска французькі.

ЖЕНЕВА, 10. цьвітня. — З Букарешту одержано деякі подробиці про справу опорожненя Одеси аліянтами.

Армія аліянтів була приневолена уступити, бо українські большевицькі війска мали чисельну перевагу, у відношеню 6 до 7 українських жовнірів на 1 жовніра аліянтів.

Війска аліянтів бороли ся через кілька годин з великим завзятєм на улицях міста, але остаточно були приневолені уступити до пристани, де всіли на кораблї аліянтів. Найбільші втрати потерпіли війска французькі.

Вісти з Букарешту доносять, що невдача аліянтів є великою заохотою для большевиків.

Здобутє Одеси є великим успіхом для большевиків.

ПАРИЖ, 9. цьвітня. — Головна причина трівоги, яку викликало опорожненє аліянтами Одеси і здобутє її большевицькими війсками, лежить в тім, що найбільше урожайні околиці полудневої Росії дістали ся в руки большевиків, даючи їм величезні жерела збіжа, угля і мінералів.

Причиною уступленя аліянтв біула щораз більше змагаюча ся небезпека зі сторони большевицьких війск для залоги аліянтів, якій з дуже великим трудом приходило ся заосмотрити себе в средства поживи. Тому головний командант Одеси, який стояв на чолі 50.000 армії, рішив ся опорожнити Одесу. Війска аліянтів уступили в части на територію Румунії, а в части до Царгорода.

Положенє в Польщі і Румунії є непевне навіть тоді, коли би вони одержали поміч через скріпленє додатковими війсками кордону проти большевиків. Румуни і Поляки, коли розходить ся, щоби вони могли ставити успішний опір большевикам, мусять можливо як найскорше одержати від аліянтів достаточну скількість поживи, оружа і поміч в зорґанізованю армії.

В першій мірі заходить конечність, щоби польські війска ґен. Ґалєра були як найскорше вислані до Польщі, бо в противнім случаю заходить небезпека утвореня сильного большевицького бльока з Москалів, Мадярів і Німців, до поборюваня котрого буде конечна величезна армія.

Політики ріжних держав, зібрані в Парижи, зійшли ся на нараду, на якій з певною трівогою дискутовано над справою Одеси. Надіють ся також, що ся справа буде небавом предметом дискусії на ми-ровій конфефренції.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ВІЙСКА НА КРИМІ.

Здобули укріпленя Перекопу і посувають ся в напрямі Сімферополя.

ЛОНДОН, 8. цьвітня. — Бездротна телеґрама з Москви доносить, що большевицькі війска здобули Одесу.

Большевицький урядовий рапорт доносить:

„По довшім бомбардованю при помочи гармат наші війска перевели рішаючий наступ на укріпленя Перекопу (150 миль на схід від Одеси) і по завзятій боротьбі здобули місто. На другий день неприятель уступив до Вірменського Базару. Наступаючи дальше на неприятеля, наші війска заняли Вірменський Базар. Неприятель серед великого переполоху утікає в напрямі Сімферополя, полишаючи машинові кріси і ранених. Дорога на Крим стоїть тепер отвором.

ВІЙСКА АЛІЯНТІВ ОПОРОЖНЮЮТЬ КРИМ.

Будуть боронити Севастополя, який з поспіхом укріплюють.

ПАРИЖ, 10. цьвітня. — Телеґрама, яку одержала часопись „Матен", доносить, що війска аліянтів опорожнили Перекоп, на Кримі. Війска аліянтів будуть боронити Севастополя, пристани на Кримі, і ведуть з поспіхом приготованя до його оборони, будуючи укріпленя.

СКРОМНІ ДОМАГАНЯ ІҐНАЦА ПАДЕРЕВСКОГО.

Домагаєть ся спільної границі Польщі з Румунією, включаючи до Польщі цілу Галичину і Буковину.

ПАРИЖ, 8. цьвітня. — Польський премієр, Іґнац Падеревскі, який недавно прибув тут, щоби предложити свої териіоріяльні домаганя мировій конференції, заявив в розмові з кореспондентами, що в Польщі під теперішну пору нема большевизму; але коли нарід через втрату надії попаде в розпуку, прийде до анархії. Населенє буде ставити опір анархістичним маневрам своїх сусідів, але воно може се зробити лише тоді, коли Польща, одержавши приступ до моря через влученє до неї Ґданьска, буде в дійсности независимою від Прусії і Німеччини та коли на полудни вона буде мати спільну границю з Румунією (иншими словами, коли до Польщі буде влучена ціла Галичина і Буковина. — Ред.).

Український большевицький премієр є з роду Болгарином.

ЛОНДОН, 9. цьвітня. — Др. Константин Бравн, журналїст, який повернув тут щойно з подорожі по Балкані, Румунії і Туреччині, подає отсї вісти про т е п е р і ш н о г о українського большевицького премієра, Раковського, і його змаганя:

Раковський мріє і працює в напрямі цілковитого збольшевиченя полудново-східної і західної Европи. Його бажанем є понести подібний прапор большевизму від трансильванських Альп до Дунаю, з Будапешту до Парижа. Раковський був все звісний яко загорілець.

Уроджений Болгарином він став завзятим ворогом Болгарії після війни на Балкані, в якій Болгарія потерпіла пораженє; його родинне місто перейшло під власть Румунії.

Опісля був він арештований яко німецький шпигун, але його увільнили з румунської вязниці російські революційні жовніри. Тоді зробив він заговір в цілц усуненя румунського короля. Замах не удав ся, але Раковський утїк за румунську границю і став большевицьким комісарем в Одесі. Опісля большевицьке правительство іменувало його своїм послом на Угорщинї.

НА УГОРЩИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 11, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛЕНІН ОБІЦЮЄ ВИСЛАТИ НА ПОМІЧ УГОРСЬКОМУ ПРАВИТЕЛЬСТВУ 150.000 АРМІЮ.

Хоче в сей спосіб допомогти до викликаня революції в Румунії і Болгарії.

ПАРИЖ, 9. цьвітня. — Одержані вісти доносять, що Николай Ленін, большевицький премієр, вислав Самелїя, члена московської школи для большевицької пропаґанди, в характері посла до Будапешту та що сей повідомив угорське саветське правительство, що большевики вишлють йому на поміч 150.000 війска.

Американські мирові делеґати одержали вісти, що Ленін є головним дорадником угорського правительства. Він порозуміваєть ся з ним при помочи бездротного телеґрафу, післанців і літаків і радить йому, щоб поступало умірковано, оминаючи блудів і насильств російської революції.

Большевики мають надію, що буде переведена комунікація між Угорщиною і Росією та що скоро прийде до большевицької революції в Румунії і Болгарії.

Невдача чесько-словацьких війск коло Унґвара.

ВІДЕНЬ, 9. цьвітня. — Телеґрама з Будапешту доносить, що чесько-словацькі війска заатакували Мадярів коло Унґвара (120 миль на північний захід від Будапешту) і потерпели цілковите пораженє. Чехо-Словаки втратили 180 в убитих, а Мадяри 30.

В НІМЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 11, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

В БЕРЛІНІ ПРОГОЛОШЕНО ЗАГАЛЬНИЙ СТРАЙК.

Правительство наґромадило 30.000 війска в цїли здавленя революції.

ПАРИЖ, 9. цьвітня. — В Берлїні і його передмістях проголошено нині загальний страйк, як се доносять одержані вісти.

Міністер оборони, Носке, мав наґромадити 30.000 вірного війска, щоби ужити його на случай нової революції.

Еберт є готовий закликати на поміч війска аліянтів.

ПАРИЖ, 9. цьвітня. — На останнім засіданю німецького кабінету обговорювано можливість висланя просьби до аліянтів, щоби їх війска завели в Німеччині лад в інтересі цілої Европи, як се доносить цірихський кореспондент часописи „Лє Журналь".

Часопись „Е'Клєр" доносить, що ґен. Гумберт, бувший командант третої французької армії, буде іменований головним командантом війск аліянтів в центральній Европі.

Наради конґресу саветів розпочали ся.

АМСТЕРДАМ, 9. цьвітня. — Кождої хвилі можна надіяти ся, що Спартаки в злуці з независимими соціялїстами проголосять Німеччину саветською републикою.

Конґрес жовнірських, робітничих і селянських рад розпочав свої наради при співучасти 268 делеґатів; богато делеґатів не могло прибути задля переваня в многих місцях зелїзничої комунікації. Соціялїсти більшости мають найбільше делеґатів. На случай однак злуки независимих соціялїстів зі Спартаками соціялїсти більшости опинять ся в меньшости.

В прочих містах Баварії творять ся також савети.

БАЗИЛЄЯ, 8. цьвітня. — Крім столиці Баварії, Монахії, утворили ся саветські ради також в містах: Реґенсбурґ, Фірт і Нірнберґ.

Баварія навязала зносини з російським саветським правительством.

БЕРЛН, 9. цьвітня. — Між російським і баварським саветськими правительствами навязано дипльоматичні зносини, як се доносить „Цвельфурблят".

Німеччина хоче позбути ся російських полонених.

ЛОНДОН, 10. цьвітня. — Німецька роземча комісія в Спа вислала ноту до аліянтів, взиваючи їх, щоби вони уможливили відосланє російських полонених, які ще доси находять ся в Німеччині. Німецьке правительство заявило, що російські полонені причиняють ся богато до поширеня заворушень в Німеччині.

Російські полонені невдоволені з того, що вони позістають надальше в неволї, підчас коли бранці держав аліянтів вже повернули домів. Німецьке правительство говорить у своїй нотї, що є небезпека, що російські бранцї опустять табори і збільшать небезпеку большевизму, скріпляючи ряди Спартаків.

———o———

В Зальцбурґу проголошено саветську републику.

ЛОНДОН, 10. цьвітня. — Телеграма з Амстердаму доносить, що в Зальцбурґу, краю німецької Австрії, проголошено саветську републику.

(Зальцбурґ граничить з Баварією).

З МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 11, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

НІМЕЦЬКЕ ПРЕДЛОЖЕНЄ В СПРАВІ УГОДИ З ПОЛЯКАМИ ПЕРЕД ГОЛОВНОЮ РАДОЮ.

Німецьке правительство годить ся признати домаганя Поляків щодо східної Галичини.

ПАРИЖ, 9. цьвітня. — Мирова конференція має тепер перед собою німецьке предложенє в справі полагодженя німецько-польського спору, на підставі котрого Польща могла би здійснити всі свої домаганя.

Сей проєкт предложило німецьке правительство Падеревскому безпосередно перед його відїздом з Варшави до Парижа. Вечером Падеревскі предложив сей німецький проєкт угоди головній раді мирової конференції.

Німецький проєкт обіймає слїдуючі точки:

1. Свобідне уживанє Поляками ґданьскої пристани, але Ґданьск має позістати під зверхностию Німеччини.
2. Німеччина признає домаганя Поляків щодо Цешина і східної Галичини.
3. Німеччина зобовязуєть ся допомогти матеріяльно у відбудованю польського промислу.
4. Польща має полишити для ужитку Німеччини отверту дороґу через Литву до Росії.

АЛІЯНТИ ТВОРЯТЬ НА СХОДІ НОВИЙ БОЄВИЙ ФРОНТ.

На сім фронті будуть бороти ся Поляки, Чехо-Словаки і Румуни проти большевиків.

ПАРИЖ, 10. цьвітня. — Военна рада іменувала ґен. Гумберта і ґен. Ґраціяні командантами на новім східнім боєвім фронті, який тягнеть ся від Балтійского аж до Чорного моря.

Сього фронту будуть боронити війска литовські, польські, чесько-словацькі і румунські під командою офіцирів аліянтів. Аліянти зобовязали ся доставити згаданим війскам також военні матеріяли і поміч фінансову.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 11, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

БУНТ СЕРЕД АМЕРИКАНСЬКИХ ВІЙСК В ПІВНІЧНІЙ РОСІЇ.

Жовніри заявили, що війна скінчена і що вони довше не остануть на боєвім фронтї.

АРХАНГЕЛЬСК, 9. цьвітня. — Одна компанія американського війска виявила неохоту повернути на боєвий фронт на полудне від Арханґельска, заявляючи, що війна з Німеччиною вже скінчила ся, а Злучені Держави не виповіли війни большевикам.

Командант полку виголосив до жовнірів промову, в якій представив, що вони ведуть боротьбу в цїли оборони і взивав жовнірів до послуху. Опісля компанія відїхала на фронт.

До бунту прийшло, коли компанія, яка перебувала на відпочинку в Арханґельску, одержала була приказ повернути на боєвий фронт. Офіцирів повідомлено, що жовніри не хочуть відійти на фронт. Жовніри оправдували своє поступованє тим, що їх покликано до війска на війну з Німеччиною, яка вже укінчила ся, що Злучені Держави не стоять у війні з большевиками і що ціла большевицька справа є радше предметом політичної дебати і нерішучости Злучених Держав. Жовніри не видять жадної причини, длячого вони мали би дальше бороти ся, коли війни вже нема.

Командант полку представив жовнїрам, що їх власне житє зависить від боротьби на сім фронтї, і по довшій промові удало ся йому наклонити жовнірів до послуху.

Від часу заключеня розєму з Німеччиною большевики старали ся поширити серед війск союзних держав свою пропаґанду, яка разом зі загальним бажанем жовнірів, щоби як найскорше повернути домів, викликала серед жовнірів знеохоту і упадок духа.

Троцький взиває жовнірів аліянтів, щоби піддали ся.

БУДАПЕШТ, 9. цьвітня. — Бездротна телеґарама з Москви доносить, що міністер війни Троцький видав слїдуючу відозву до війск союзних держав в північній Росії:

„Не боріть ся за імперіялїзм. Піддайте ся. Нічого злого вам не станеть ся. Савети ручать за безпеку для полонених".

В СЕРБІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 11, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Юго-Славяни не хочуть бороти ся проти большевиків.

БІЛГОРОД, 9. цьвітня. — Юго-славянське правительство відкинуло домаганє аліянтів, які жадали, щоби юго-славянська армія співділала в боротьбі проти угорських большевиків, а то з причини, що аліянти доси не признали ще формально юго-славянської держави.

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor,
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

ПРИНЯТЄ ДЕЛЕҐАЦІЇ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ В ПАРИЖИ.

До Українського Народного Комітету прийшла в середу, дня 9. с. м., з Парижа отся каблеґрама від Григорія Сидоренка, голови мирової делеґації української народної републики:

Париж, дня 9. цьвітня 1919.

До українського Народного Комітету,
70 Fifth Avenue, New York.

Ваші делеґати, яких ми дуже раді, прибули щасливо і приключились до нашої делеґації. Їх велику поміч ми дуже цінимо. Ми сильно віримо, що злученими змаганями всіх Українців здобудемо силу і суверенність української републики.

Григорій Сидоренко,
президент делеґації української републики.

НАША СПРАВА В ПАРИЖИ.

(Від спеціяльного власного кореспондента У. Н. Комітету).

Українська Делеґація в Парижи числить тепер 12 членів. Других 8 приїде скоро зі Швайцарії. Склад теперішної делеґації в Парижи є такий:

Голова і шеф делеґації міністер **Григорій Сидоренко**; віцепрезидент **др Василь Панейко** (з Галичини); секретар делеґації **Антін Петрушевич** (з Галичини); **Петро Дідушок**, секретар директорияту; **др. Борис Матюшенко**, бувший міністер здоровля (з України); **Олександер Шульгин**, бувший міністер загр. справ в Центральній Раді; **др. Сергій Зархій**, делеґат від Жидів (з України); **Микола Левицький**, бувший український посол в Цареграді (з України); **Олександер Севрюк**, бувший український пленіпотент в Берестю Литовськім; **Дмитро Ісаєвич**, редактор „Нар. Волі" з Києва; **Сергій Шелухин**, бувший міністер судівництва; сенатор **Володимир Тимошенко**, професор університету в києві, економіст; полковник **Володимир Колосовський** (з укр. головного штабу); **др. Стефан Томашівський**, професор університету (з Галичини); **Осип Меґас**, голова Укр. Інституту з Канади (галицький Українець); **Макар Кушнір**, журналіст з України; **Іван Петрушевич**, з Канади.

Декотрі зі сих членів ще у Швайцарії, однак нині-завтра приїдуть до Парижа. Пашпорти для них вже залагоджені.

Українська справа посунулась в Парижи на стільки наперед, що мирова конференція і всі офіціяльні круги почали вже тепер числитись з українською делеґацією і почали зносити ся з нею офіціяльно. Премієр **Клемансо** заявив недавно, що зараз по закінченю переговорів з Німеччиною приступить конференція до питаня українського і особисто запевнив українського міністра **Сидоренка**, що він відноситься до справи української дуже прихильно. Англійський премієр **Лльойд Джордж також зазначив недавно свої симпатії для України тим, що домагався від конференції, аби польські леґіони, вислані відси, з Франції, до Польщі, не були уживані проти Українців.** Італія також офіціяльно замаркувала свої симпатії й активну поміч для української справи.

* * *

Тимчасом французька преса робить свою підпольну роботу. „Le Temps" з Парижа, яка є найповажнійшою часописю в Парижи, цілком отверто стоїть за розширенєм Польщі коштом українських земель, а також містить протиукраїнські пашквілі румунських делеґатів, які кажуть, що Українців на Буковині нема, а є лише большевики, яких румунське правительство стріляє і вішає. **Чехо-Словаки не криють ся зі своїм апетитом на угорську Україну. Кажуть отверто, що лучше буде для Угро-Русинів належати до Чехо-Словачини ніж до Угорщини, бо України і так не буде, а Польща буде межувати з Румунією. Се показує тайні пляни між Чехами а Поляками з одної, а Румунами з другої сторони.**

* * *

Нині вислав укр. міністер **Сидоренко** горячу подяку на адресу Ллойда Джорджа, англійського премієра, за його оборону України. Висказав надію, що і на будуче він і другі брітійські державні мужі будуть держати ся засад справедливости і свободи народів.

* * *

Парижське видане „Ню Йорк Геральд-а" з 22. марта містить довшу передовицю в обороні Польщі і відмовляє Українцям права до самостійности. Українські війска, каже та часопись, є під командою німецьких офіцирів.

Послідним побідам большевиків на Україні тутешні часописи присьвячують богато місця. Радикальна і соціялістична преса домагаєть ся від Франції як найскоршого усуненя своїх війск з України.

* * *

Дехто в Америці подумає собі, чому українська делеґація не розвинула доси більше енергічної агітації в Парижи і не висунула в пресі справи на ширший фронт. Сі, що так думають, не знають дійсного стану річий. Міністер **Сидоренко**, як і решта делеґатів, працюють цілими днями. **На форсоване однак справи в пресі, особливо у французькій, треба обильних фондів, яких, на жаль, українська делеґація не посідає.** Міністер Сидоренко зробив богато своїми дипльоматичними нотами і протестами, яких вислав і дальше висилає тисячі екземплярів. В офіціяльних кругах сі ноти мають свій ефект, **однак настроїти публичну опінію можна лише при помочи преси, а на пресу треба тут міліонових фондів.** Се коротке виясненє ситуації тутешної. Крім сего ріжні телеграфічні агенції, які розсилають всякого рода політичні новинки, се бізнесові підприємства і кажуть собі грубо платити, і то згори, за вісти, які приміром розтелеграфовують Поляки, Чехи, Румуни, Серби і т. д. Тут не дають і не роблять нічого даром, але треба за все грубо платити, бо ваш противник дає більше. Хто мастить, той їде в Парижи.

Париж, дня 22. марта 1919. К—т.

ЯК СТОЯТЬ ФІНАНСИ В БОЛЬШЕВИЦЬКІЙ МОСКОВЩИНІ.

Нюйорська московська газета „Русскій Голос", яка не є большевицька, але тримає з большевиками, подає в 681 числі з 9. с. м. за газетами англійськими і шведськими финансовий звіт большевицької Московщини, або так званої „савєтської федеративної соціялістичної російської републики" за минулий, 1918-тий рік.

З того звіту виходить, що московське большевицьке правительство мало в 1918-тім році:

приходу: 15.582,921.000 рублів;
розходу: 46.676,921.000 рублів;
значить, **недобор** було: 31.094,000.000 рублів.

Як візьмемо круглі суми, то значить, що **видатку** мали большевики за один рік **46 міліярдів** (або — біліонів, як кажуть в Америці) **рублів**; на покрите того видатку **зібрали 15 міліярдів рублів**, а **недобор** остало ся **31 міліярдів рублів**.

Иншими словами — се значить, що **видаток** був три рази такий великий як **приход**, або що **недобір** два рази більший від приходу.

Для прикладу скажім так: Один робітник заробляє 1.000 долярів річно, а видає 3.000 долярів.

Яка се господарка?

Се господарка руйнуюча. Се видно кождому, що той, хто видає три рази тілько, кілько заробляє, руйнує себе, бо він мусить ще два рази тілько, кілько заробляє, **дозичити.** Одного року дозичить, скажім, тих 2 тисячі, а другого року хто знає, що буде. Хто зичить, мусить передівсім віддавати старі довги, а инакше мусить оголосити банкротство.

Спитаєтесь може, де большевики позичили тих 31 міліярдів рублів, що спендували понад свій річний приход?

Капіталісти їм не позичили, ані жадна друга держава, бо ще тепер на сьвіті всі держави капіталістичні і не можуть гадки давати свої гроші наглим комунїстам.

Алеж прецінь хтось мусів позичити, бо з неба гроші не впали, скажете.

Так, дійсно — позичив большевикам тих 31 міліярдів рублів московський нарід.

А позичив їх в дуже простий спосіб: Приняв большевицьких **паперових гроший** (банкнотів) на суму 31 міліярдів рублів.

Ленін друкує **денно** паперових гроший на суму **200 міліонів рублів** і кождий, хто ті паперові гроші приймає, позичає його правительству гроші.

На паперових грошах в Америці ви бачите таку напись: **„Злучені Держави заплатять властителеви сеї ноти .... долярів** (на банкноті є означена сума)". Се значить, що Злучені Держави заплатять властителеви сеї паперової ноти **в золоті або сріблі** означену суму.

На большевицьких банкнотах може таксамо є написано, а може і нема, але без огляду на напись **сьвіт мірить вартість тих банкнотів золотом і сріблом.** Як би большевицьке правительство мало на виплату тим людям, яким дало паперові гроші, золота і срібла на 31 міліярдів рублів, то ті паперові гроші мали би вартість акуратно такусаму, як на них видруковано. То значило би, що кождий, хто має паперовий рубель виробу Леніна, може від нього дістати той рубель в сріблі, або, скажім 10 рублів чи більше в золоті. Однак золото також з неба не капає з дощем ані зі снігом. **Сьвіт знає, кілько котра держава має золота і після того цінить вартість її паперових гроший.** Тепер обчисляють, що большевицьке правительство **має золота в своїм скарбі на 400 міліонів рублів або 200 міліонів долярів.** Колиж воно випустило паперових гроший, скажім на 40 міліярдів рублів, **то в дійсности правдива вартість большевицького паперового рубля виносить якраз сотну часть срібного рубля, або одну мідяну копійку.**

Тепер Ленін заповідає, що тих 400 міліонів рублів в золоті вивезе до Злучених Держав, аби накупити зелізних виробів, отже в той спосіб він свої паперові гроші вже цілком позбавить всякої вартости і тоді будуть їх хиба купувати на памятку.

В той спосіб Ленін обдурив московський нарід, давши йому на міліярди рублів посьвідки в паперах свого виробу.

Всі ті паперові гроші не мають майже ніякої вартости.

Се може бути одинокою потіхою для Леніна, бо він може сказати, що його видатки ще дуже маленькі, коли його гроші мають таку маленьку вартість.

Але що за потіха буде людям, тим, що приняли ті гроші.

Вони, впрочім, вміють вже їх тепер добре оцінити, бо, як пише один кореспондент, **в Петрограді бохонець хліба коштує тепер 90 (девятьдесять) паперових рублів**, а се на правдиві гроші вартає 90 копійок, а на американські 45 центів.

Иншими словами — большевицький паперовий рубель вартує тепер **пів цента американського.**

Є зрозуміла річ, що деякі американські капіталісти лакомлять ся на Ленінових 200 міліонів долярів в золоті, бо тоді всі міліярди паперових гроший цілком стратять вартість. Навіть ніхто на ваґу не схоче купити.

І большевицтво, збанкротувавши фінансово, збанкротує і політично.

Пропаде — засипане міліярдами своїх власних паперових гроший.

ЗБИРАЙТЕ І СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА 100.000-НИЙ ФОНД ОБОРОНИ ГАЛИЧИНИ!

УКРАЇНСЬКЕ СЕЛЯНСТВО ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ.

Не помиляємо ся ми, коли віримо словам Семена Петлюри, котрий каже, що селянство і взагалі українські робучі маси є проти большевиків. Хто знає душу українського народу, тому не конче потрібною є і заява президента Петлюри. Бо український нарід вже з природної вдачі не може приняти тих принципів, які голосять московські большевики, в котрих терор є одиноким средством боротьби.

Можуть бути однак між Українцями і такі, що не конче повірять твердженям Петлюри. Можуть бути між Українцями такі, для котрих Троцький-Бронштайн або Ленін є більше мілими родатними. Коли є такі між нами, тай нехай вони прочитають собі отсю телеграму з Вашінґтону, столиці Злучених Держав, надану там 7-го цьвітня 1919 р.:

„Міністерство заграничних справ одержало отсе в виді пресових донесень, які наспіли тут урядовою дорогою:

„Пресове донесенє говорить, що Ленін в одній своїй промові надмінив розпучливе харчове положене в Петрограді. Сказано, що недавно ще савєт мав надію одержати велику поміч з України, і тому просив український савєт вислати 50,000.000 фунтів пшениці, аби заспокоїти голод в Петрограді і Москві, але зелізничі услівя унеможливили транспортацію з сих засобів, а дотого комуністичні війска на Україні є слабо зорґанізовані, аби могли гарбати пшеницю в селян, котрі силою спротивились се давати її комуністам.

„Ленін каже, що половина з сих 50,000.000 фунтів була би достаточною, коли вже не можливо дістати більше, але навіть про сю половину треба сумнівати ся.

„Ленін каже, що селяни є більше іграшкою в руках ворогів савєта, а сї вороги змагають ся виголодити савєт".

Українські селяни, котрі оказали ся дійсними патріотами, бороли ся через шість місяців проти німецьких наїздників в той спосіб, що палили великі шпихлірі збіжа, коли Німці хотіли силою рабувати їх для себе. Селяни палили збіже, аби воно не дістало ся в руки їх ворогів. І ся тактика оказала ся досить успішною. Німці побачили, що з селянами не вийдуть на рахунок, що вони навіть ставлять їм оружний опір — і уступили.

Тесаме робить українське селянство з жидівсько-большевицькими наїзниками. Воно стає оружно проти них і не позволяє рабувати свій хліб для московських банд. Воно не позволить большевикам грабити себе. Своїм становищем українські робучі маси доказують, що в них дорога ідея независимости, проголошена рядом визначнійших українських провідників. Українське селянство стало по стороні свого провідника, Петлюри. А по котрій стороні станули українські робучі маси, по тій стороні і буде сьвітла побіда. (В.)

ПОЛЯКИ БРЕШУТЬ І МІРИ НЕ МАЮТЬ.

Недавно в кількох американсько-англійських газетах появила ся вістка кореспондента американської пресової агенції, характеризуюча Семена Петлюру, теперішного головного провідника Українців.

Вістка прийшла в виді телеграми і так подали її многі чужомовні часописи. Та польська преса, як звичайно польська, ріжнить ся від преси всіх національностий. Вона подала собі вістку в такім виді, який є для польської культури дуже характеристичний.

Шікаґовський „Дзєннік Звйонзковы", з 5. цьвітня б. р., згадує про сю телеграму в такий спосіб:

„Мало хто на божім сьвіті знає, хто то є Петлюра. Навіть серед наших читачів, часто познакомлюваних з тим назвиском, є такі, що сьміють пресьвітлій Україні завидувати, що не знають її гайдамацького вожда. Бож Петлюра, се начальник України, щось в роді давного Гонти чи Залізняка, славний головно з викликуваних різень на безборонних, головно женщин і дітий.

„До згаданого Петлюри дістав ся вкінци по великих трудах, вандруючи то пішки то верхом, американський кореспондент. І якеж він зробив на нім враженє? **Петлюра** — каже він — **робить враженє або мексиканського бандита або московського криміналіста. На Україні знають про нього лише те, ще є він утікачем з якоїсь тюрми. Коли чим відзначив ся, то насильством. І сей Петлюра держить у своїх руках долю українського народу".**

Погано, панове від „Дзєнніка Звйонзкового". З ненависти до Українців ви допускаєте ся огидного пресового злочину. Американський кореспондент доносив про Петлюру отсе: „Петлюра має богато ріжних прізвищ, з котрих є мало прихильних. Він уходить за якусі загадочну особу і на нього глядять як на щось посередного між мексиканським бандитом, а московським злочинцем. В середній Европі він має славу чоловіка, котрий успів вдержати ся серед тяжкого положеня з нечуваним завзятєм в протягу більше як року".

Значить, панове збанкротовані шляхтичі від „Дзєнніка Звйонзкового", не американський кореспондент, але ви вважаєте Петлюру за щось посередного між мексиканським бандитом і московським злочинцем. Хто є сї „инші", можна дуже легко догадати ся... Американський кореспондент, правдоподібно, наїв ся передтим польських інформацій про Петлюру. Звісно, хто-ж инший як не Поляки уважають Петлюру мексиканським бандитом а до московським злочинцем?...

У Поляків водить ся так, що хто не є Поляком або шляхтичем, той беуслівно мусить бути або бандитом або злочинцем. Про се каже навіть згаданий американський кореспондент, коли в іншій телеграмі з Проскурова він говорить: „Важним є знати, що на Україні в дійсности панує національний рух. На жаль, Поляки представляють Українців яко таких, котрими проводить група авантурників".

Здаєть ся, вистарчає для нас повисша характеристика одних і других. Американський кореспондент, котрий мало знав про Українців, каже, що Поляки називали Українців бандитами. Видно, хтось мусів його так інформувати, і він зрадкує свого інформатора, коли каже, що такими уважають Українців Поляки. Але сей кореспондент, котрий довгий час ходив надутий Поляками, переконав ся остаточно, що польські інформації про Українців є злобні, несовісні і ложні. „Український нарід і його провідники — каже сей кореспондент — не є бандитами. Вони лише бажають забезпечити для себе независимість своєї землі".

Здорового поличника Полякам і польським бандитам-шляхтичам дав кореспондент лондонського „Таймс-а", Дж. М. Джефріс, котрий говорив кілька годин з Петлюрою і спізнав у нім дуже симпатичного й культурного чоловіка, в котрім покінчив всі висші школи. Сей поличник вимірений годно для польського шляхтича Юзефа Потоцкого, бувшого дідича на Волині, бо він, прибувши кілька місяців тому до Варшави, казав американським кореспондентам, що Петлюра перед війною був помивачем в лазні. Тепер американський кореспондент переконав ся, що Петлюра не є тим, що йому несовісно закидали. Ми знаємо Петлюру яко чоловіка образованого, талановитого журналіста, практичного організатора селянських спілок; знаємо його яко чоловіка чесної вдачі і зелізного характеру; знаємо його яко бувшого офіцира в російській армії на Україні; знаємо його тепер яко тимчасового президента української републики; вкінци знаємо його яко чоловіка широких поглядів, яко суспільного реформатора і щирого та вірного сина України.

Такому то Петлюрі український нарід поручив свою долю. Поручив йому нарід свою долю, щастє і будучність свою, не зважаючи на се, що Поляки уважають його бандитом. І кождий з нас є певний, що Петлюра виборе для українського народу те, чого ми вже від віків бажаємо, за що сотки літ проливали свою кров — вибоpe для українського народу політичну й економічну свободу та державну независимість.

О. Кониський.

НА СКЕЛІ.

На скелі високій сиджу одинокий,
Кругом море синіє безкрає та филї;
Про тебе гадаю, моя чорноока,
Лягла ти спочити у тихій могилї.

Зорею ясною, пишою, сьвятою,
Недавно ти для мене в сьвіті зоріла;
Недавно впивав ся я щастем з тобою,
Недавно проміне любови сьвітило.

Зайшло моє сонце, скотила ся зоря,
Я знов одинокий на скелї сиджу;
На синє, безкрає, на вольнеє море
Невольник в кайданах журливо гляджу.

Кинув ся-б на филї, нехай би втопили,
Так в серцю палає ще инша любов;
Любов до родини, любої Вкраїни,
Може на Вкраїну верну ся я знов.

І принесу в дарі коханому краю
Не золото-гроші, а пісень голосну;
Ту пісню стару про волю новую
Ще раз заспіваю і дома помру.

ПОЛОЖЕНЄ В ЕВРОПІ.

Про стан в Европі можна нині сказати такими словами: „Стара війна закінчила ся, а нова провадить ся". Ріжниця між старою а новою війною така, що коли стара війна провадила ся після плянів кількох держав, на певних боєвих фронтах, то нинішна війна не оглядаєть ся на пляни держав і про означені боєві фронти нема нині бесіди.

Кожний день приносить сьвіжі вісти про новий нелад. Большевицький рух залив майже половину Европи, як доносять вісти за моря, а що буде дальше, годі предвидіти. Однакож гіршого мабуть сподівати ся годі, бо гірше ледви чи може бути.

Одного можна певно сподівати ся, а то, що нелад потриває ще довгий час, бо не легко вспокоїти ся филюючим почуваням величезного людського моря. Ще довго може воно филювати, бити ся од одного то до другого берега, тимбільше, що старий Еоль дає своїм вітрам повну волю.

Беручи під увагу положенє в Европі, можна сказати тим, котрі нетерпеливо готовлять ся до виїзду до старого краю, що мабуть ще не зараз можна буде туди їхати. Красше нехай спокійно подумають, щоби тут часу марно не пускати, не дати себе використати агентам, чи кому, які тішать людий скорим відїздом, аби на тім самим заробити; се-ж їх ремесло. Коли буде можна їхати, тоді всїм стане се відомо. А покищо нехай кождий скаже собі: Перебули ми більше, то меньше перебудемо.

Нині хід подій в Европі також дуже непевний, що кождий день приносить несподіванки. І бувають ті несподіванки деколи такі, що можуть викликати лише розпуку і відобрати всяку надію на будуче.

Хто однакож нагадає собі історію теперішної війни, а з нею всі ті непредвиджені випадки і переміни, той може від будучности і дечого доброго сподівати ся. Сьвіт іде вперед і по дорозі стрічає всячину; а де він зупинить ся, того ніхто нині не знає. Коли взяти саму українську справу в Европі, то були хвилі, коли ся справа представляла ся дуже добре, були знов хвилі, коли здавала ся зовсім пропащою, я там знов направляла ся. Подібне переходить (хоч може поволійше) справа Европи. Памятаймо, що сьвіт посуваєть ся вперед а не взад, що вкінци встановить ся відповідні реґуляції, хоч би се мало взяти більше часу.

Мімоза.

БЛАГОСЛОВЛЮ ТЕБЕ...

Благословлю Тебе — хоч серце з болю ниє,
Хоч повная у щерть гірка чаша терпіня,
Хоч мою душу серпанок суму криє.

Благословлю Тебе — хай сонце Тобі сяє,
Хай щастє рожами стелить Тобі дорогу,
А біль і горе хай Тебе оминає.

Благословлю Тебе — як марево тривоги
Забагне Твоє ніжне зранити серце —
Нехай завсігди йде в мої пороги.

Благословлю Тебе — як коли усьміхнеть ся
Мені луч радости — справлю в Твою палату,
Хай Тобі сяє, до Тебе хай сьміеть ся.

Благословлю Тебе — у кождую годину
Нестримного мойого безмежного стражданя,
Благословлю Тебе, коханая дівчино,
Для безнадійного нещасного коханя.

ДОПИСИ.

NEW YORK, N. Y.

ВИСТАВИ ТЕАТРУ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ГРОМАДИ.

1) „Наталка Полтавка".

Театр Української Народної Громади в Ню Йорку грає театральні представленя майже кождої суботи і неділі. Штуки йдуть все нові, а деколи повторяють ся два-три рази.

В суботу, 29. марта, Театр виставив на сцену оперету Котляревського, „Наталку Полтавку". Всі аматори: пані М. Комишевацька, п-на М. Давидів, п.п. І. Матофій, С. Комишевацький, С. Баюс і Н. Михальчук — вивязали ся зі своєї три знаменито.

Звернути тут треба увагу на нову аматорську силу, Н. Михальчука, котрий в „Наталці Полтавці" грав ролю Миколи. Н. Михальчук має несогірший, а навіть добрий голос. На сцені він поводив ся цілком сьміло, без найменьшого напруженя і гру віддав цілком влучно. Говорить виразно і голосно, так, що всі його чули і розуміли. Театрови хочеть ся пожелати більше таких сил. —о.

2) „Катерина".

Перший раз в житю української іміграції у Злучених Державах виставлено на українській сцені преміовану драму Ванченка-Писанецького, „Катерина". Виставлено II Театром в неділю, 6-го цьвітня, в Українськім Народнім Домі. Не диво отже, що сала була набита гостями по береги. Всі місця були заняті.

В ролі молодої вдови, Софії Івановни Варецької, виступала пані А. Душник. Софія Івановна виступає тут в одній з найважнійших особистостий, тому і її роля є досить тяжка. Та всі перешкоди пані Душник дуже легко поборола і на сцені дала нам дійсний образ молодої розтратної вдови-міщанки, котра легким коштом набула маєток по своїм покійнім мужу, і як легко його набула так легко і збула. Віддати характер сеї вдови, яка любить і вміє ловити серця молодців, є досить тяжко, а коли сей характер якраз віддано, то тут завдячити треба хиба стараням режісера і великій здібности самої аматорки.

Несогірше вивязав ся п. В. Лазута з ролі парубка Олекси Стокача. Його гра булаб увінчала ся добре, колиб він був уживав меньше сьвідомого, а більше любовного жалю, коли розкривав своє зломане серце і звихнену любов перед Варецькою. П. Лазута, в ролі любовника Олекси, висказував свою скаргу в тімсамім тоні, з яким виступав в ролі нещасного каторжника Степана в драмі „Повернув ся з Сибіру". Але коли в ролі Степана сей тон був потрібний, то в ролі Олекси його тіде причіпити. Хоч правда, Степан в „Повернув ся з Сибіру" і Олекса в „Катерині" мають трохи схожости, але все-таки — контрасти! На нещастє Степана складають ся многі причини: він є безнадійним любовником, він є убійником, каторжником та утікачем. Його нещастє є такої степені, що він остаточно поповнює самовбійство. Він сьвідомий свого нещастя. Олекса виступає в иншій ролі. Він лише залюбив ся у красній Катерині, що, здасть ся, є щастєм для кождого молодця. А на його нещастє складасть ся лише та обставина, що богата вдова Варецька дала йому нібито до пізнаня, що вона любить його, хоч та любов є більше іронічною ніж щирою. А той, в кого нещастє виплпває з любови, — і то з любови, яка ще не мала часу розвинути ся як слід — є несьвідомим нещаслівцем, і його жаль ніяк не повинен входити в рами трагедії. А п. Лазута, в ролі Олекси, зробив з драми трагедію!

С. Баюс (в ролі селянина Семена Котута) і пані М. Мельникова (його жінка Палажка) вивязали ся досить добре. Головно роля Семена була відіграна знаменито, що знова тяжко сказати про гру п-ні Мельникової. Віддати типічну селянку — се не легка річ; треба бути такою на сцені і новодити ся, як селянка, а не робити скоки й перескоки... Правда, п-ні Мельникова може надасть ся на селянку, але не на сцені, не на селянку-артистку!

П-на М. Климкович (в ролі Катерини), пані М. Комишевацька (в ролі Перепетуї Брусвички), п. С. Комишевацький (в ролі Яші, сина Перепетуї), п. І. Матофій (в ролі пасічника) і п-на М. Давидів (в ролі покоївки Варецької) вивязали ся дуже добре.

Шинкар Гершко (п. М. Щиґельський), колиб не був мав маймурки, то нічим не був би нагадував українського Жида.—У нього бракувало типічної жидівської вимови слів та ґешефтярських рухів. А Жид без того не є Жидом. Наші люди спеціяльно люблять бачити дійсного Жида на сцені і сьміють ся, коли лише він появить ся перед ними, а минувшої неділі сього не мож було зауважити. Але в кождім разі п. Щиґельський, коли буде звертати на се увагу і доложить стараня, може в будучности грати добре ролю Жида.

М. Девуз.

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАНЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. С., ВІДБУВШОГО СЯ В ДНЯХ 11.—14. ПАДОЛИСТА 1918 Р. В ДОМІ У. Н. С. ПІД Ч. 83 ҐРЕНД СТР., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

(Продовжене з числа 24-го „Свободи", з 27. лютого 1919).

Другий день нарад.

Точно о годині 9-тій рано головний предсідатель К. Кирчів отворив засіданє, а головний рекордовий секретар С. Миляпович відчитав імена всіх членів головного уряду. Окрім присутних урядників був на тім засіданю п. Алексій Шаршонь, бувший головний касієр У. Н. Союза.

Відтак головний рек. секретар відчитав протокол з попередного дня нарад. По перечитаню протоколу і по короткій над ним дискусії на внесенє С. Ядловського, поперте п. М. Петрівським, ухвалено одноголосно приняти сей протокол так, як був прочитаний.

По сих формальностях приступлено до дальших нарад денного порядку.

З черги обговорювано справу редактора „Свободи" О. Стеткевича і справу процесу Січинський-Цеглинський. Н. Рослович інтерпелює редактора в повисшій справі, редактор відповідає поодиноко на кожде питанє, а також обяснює справу обширнійше. По основній дискусії, в котрій забирали голос майже всі присутні урядники, М. Петрівський поставив внесенє, поперте А. Стефановичем, що головний уряд принимає справу процесу до відома і припоручає головному екзекутивному комітетови ужити всіх средств для оборони організації. Принято одноголосно. З уваги, що сей процес є справою народною, ухвалено уживати гроші на него з фонду народного.

Посім Омелян Рекрут поставив внесенє, поперте А. Стефановичем, аби справозданє редактора „Свободи" приняти до відома так, як воно було предложене. Ухвалено.

Після того головні урядники розійшли ся на обід о годині 12-тій в полудне.

Пополудневе засіданє.

Пополудневе засіданє розпочало ся точно о годині 1.30. Яко першу точку взято під дискусію редакційний комітет. По докладнім обговореню сеї справи Р. Слободян поставив внесенє, поперте М. Петрівським, що головний уряд на своїм річнім засіданю одобряє ухвалу екзекутивного комітету в справі редакційного комітету. Сей комітет має іствувати також на будуче, і редактор у всіх важнійших справах має порозуміватн ся з головним екзекутивним комітетом. Одноголосно принято.

Опісля взято під дискусію справозданє предсідателя контрольної комісії, Д. Капітули. Р. Слободян інтерпелює предсідателя контрольної комісії, длячого нема третого члена контрольної комісії, п. Олекси Трача. На се п. Капітула заявив, що як перед попередною контролею, так і перед річним засіданєм повідомляв п. О. Трача листовно, але жаден лист не дійшов. Що з п. Трачем діеть ся і де він тепер перебуває, предс. Капітула не знає.

Головний предсідатель К. Кирчів вносить, аби справу О. Трача оставити на пізнійше, бо вона прийде на денний порядок на иншім місци.

Д. Капітула просить о голос і заявляє, що в своїм справозданю забув згадати, що має у своїм посіданю бонди головних урядників У. Н. Союза, а се: Василя Левчика, касієра, на $50.000; С. Ядловського, фінансового секретаря, на $5.000; К. Кирчева, голов. предсідателя, на $5.000; Ст. Миляновича, голов. рекорд. секретаря, на $5.000; А. Савки, завідателя друкарні „Свободи", на $10.000. Дальше Д. Капітула заявляє, що підчас остатного засіданя контрольної комісії головний предсідатель, К. Кирчів, звернув йому увагу, що доси всі бонди і цінні папери переховують ся в банку як звичайно, однак нагляд над тими всіми бондами і цінними паперами має доси тільки один урядник, а то фінансовий секретар, котрий сам один має ключ від банкового сховку і контролю. Далі Д. Капітула говорить, що К. Кирчів, яко предсідатель, одержав від бондової компанії кілька упімнень, що се є проти закона, аби в такій організації тільки один урядник переховував всі цінні папери.

Над сею справою переведено відповідну дискусію, почім С. Ядловський поставив внесенє, поперте О. Рекрутом, аби з огляду на зріст організації і скількість цінних паперів предсідатель мав разом з фінансовим секретарем нагляд над всіми тими паперами. Одноголосно ухвалено.

По вичерпаню дискусії над справозданем контрольної комісії Р. Слободян вносить, аби дискусію над справозданем контрольної комісії замкнути. Ухвалено.

Відтак К. Кирчів забрав слово в справі очерненя в „Народній Волі", органі Укр. Робітничого Союза, і в „Правді", органі Общества Русскихъ Братствъ, кинeного безпідставно на бувших членів головного екзекутивного комітету, а тепер членів головного уряду Укр. Народного Союза, Д. Капітулу і Алексія Шаршоня. Сконстатовано, що Д. Капітула і А. Шаршонь працювали і працюють щиро для Українського Нар. Союза і є його головними урядниками, отже кинена на них чорна клевета тяжить не меньше також на нашій організації, через що організація може значно потерпіти. Щоби до сього не допустити, Н. Рослович вніс внесенє, поперте С. Ядловським, аби Укр. Нар. Союз допоміг Д. Капітулі і А. Шаршоньови в їх процесі против „Народної Волі", згладно проти Укр. Робітничого Союза, і проти Общества Русскихъ Братствъ, бо добро організації вимагає, щоби сі люди були чисті від піднесених згаданими двома газетами закидів. Одноголосно принято.

Посім обговорено справу високої смертности членів, спричиненої інфлюенцою.

По довгій дискусії Р. Слободян вносить, В. Левчик попирає, щоби головний екзекутивний комітет, коли буде уважати за потрібне, пристосував ся до § 156 статута. В дальшім тягу дискусії над повисшою справою на внесенє С. Ядловського, поперте В. Левчиком, ухвалено, щоби підчас пануючої інфлюенци, або так довго, доки вона цілковито не вигасне, головний рекордовий секретар не підвисшував суми посмертного з меньшої на більшу, бо се спричинює в такім часі значну страту для організації. Одноголосно принято.

По вичерпаню денного порядку на внесенє Г. Кривовяза засіданє замкнено о 6-тій годині вечером.

(Конець буде).

БУДУЧЕ ПОТОМСТВО.

Майже всі молоді люди споглядають в будучність, коли поберуть ся і будуть мати свої власні, щасливі домашні огнища. Так і повинно бути, а щасливих родин найшлоб ся більше, колиб люди знали про наслідки своїх чинів на будуче поколїнє.

Житє походить з зародкових комірок або клітин. Клітини сї знаходять ся в тїлї від уродженя, а хоронить їх такасама товщева поволока, яка покриває також і мозкові комірки. Коли сї клітини, з котрих в будучности має бути дитина, є відживлювані чистою кровю, і коли живемо в чистоті, то наші дїти можуть бути здоровші і здібнійші ніж ми. Богато лїкарів є сього переконаня, що коли клїтини житеві відживляють ся кровю, яка містить в собі алькоголїчну або яку иншу отрую, то сї клїтини видають дитину хору, глухонїму, сліпу або склонну до злочину і хороби.

Наслідки сиї отруї є зарівно великі на клїтини батька або матери, нїм зачнеть ся житє дитини. Не значить се, що дїти родичів, які пють горячі напитки, не можуть бути так добрими і здоровими, як дїти родичів, не вживаючих алькоголїчних напитків; але коли клїтини, з котрих повстає дитина, є ушкоджені алькоголем, дитина є дуже склонною до хиб родичів, таких, як сухоти, пиянство і умове помішане.

Коли житє дитини вже зачало ся, мати може дуже причинити ся до виданя здорової дитини. Вона не повинна нїколи пити пива, вина анї подібних напитків, бо лїкарі відкрили, що алькоголь з крови матери переходить скоро до крови дитини.

ОБРИВИ СНІГУ В ШВАЙЦАРІЇ.

Обриви снїгу (лявіни) зачинають ся на весні в альпейськім окрузї в Швайцариї, однакож мало з нас може вповні собі уявити, чим такий обрив снїгу є для тих, що з року на рік сподївають ся якогось лиха.

Громади, села і всі люди лучать ся, щоби спиняти снїгові лявіни; асекураційні компанії також підпомагають сю роботу і швайцарський уряд видає річно великі суми на підмогу орґанїзації відповідних інжинїрів, які засаджують лїси на голих збочах гір та будують окопи й перегороди в найбільше загрожених округах і долинах.

І ся робота до певної міри має успіхи в деяких кантонах (повітах, провінціях), однакож загально беручи, то людська сила проти тої „великої білої ріки", як там сї обриви снїгові називають, є занадто слаба. Др. Й. Коаз, з Берна, державний інспектор лїсів, каже, що в 1910 р. снїгових обривів було в Швайцарії 9.368, а кождого року буває пересічно 9.000.

Снїгова навала, що в якійсь сторонї з року на рік повторяєть ся в тійсамій сторонї, не спричиняє страху альпейським селянам, які самі нераз спричиняють обрив снїгу, кричучи, або стріляючи, щоби — як кажуть — обриву позбути ся. Однакож є десятки більших і меньших хат і сїл положених під самими Альпами і їх мешканцї цїлу зиму сьвідомі того, що снїг з гір може їх на смерть засипати.

Великі снїгові обриви, засипи, лучали ся звичайно в ті зими, коли бувало незвичайно богато снїгу. У Валь Ведаска, на італїйсько-швайцарській границї, снїгові обриви були такі часті і заподївали стільки шкоди по селах кождого року, що недавно 500 селян покинули гуртом свої доми, урожайні поля і сади і все те тепер здичіле й опущене. В ґрісонськім кантонї, де є просмик Флютеля, помимо всеї інжинїрської вмілости швайцарських інжинїрів, дорога і нинї дуже небезпечна.

Найбільший снїговий обрив, про які знає історія, трафив ся у „Великих Копальнях", коло села Праджелято, на швайцарсько-італїйській границї. Вісїмдесять гірників ріжних народностий вертали в долину по стромім боцї Коль де Альберджія по цїлоденнїй роботі, аж тут нараз котячий ся з гори снїг, струтив всіх у пропасть 1.800 стіп глибоку і присипав вагою многих тон. Зараз прийшла ратункова альпейська громада з усїх сторін, однакож вже було запізно, щоби вратувати 80 засипаних гірників. Колиж снїги зтопили ся, то всїх погибших поховано в однім спільнім гробі.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

РАРІТАН, Н. ДЖ. Бр. св. Михаїла, від. 332, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайний мітінґ відбудеть ся в неділю, 13. цьвітня, о 2-гій годинї пополудни, в домі І. Бриґіди при Канал улици. Кождий член обовязаний явити ся на сей мітінґ і вирівнати всї свої залеглости, бо в противнім случаю буде суспендований. Будеть ся принимати нових членів до братства за половину вступного, а до У. Н. Союза після статута. — І. Бриґіда, предс.; Е. Баліцький, секр.; І. Петричанко, кас.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 42, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеть ся в неділю, 13. цьвітня. Сей мітінґ є прискорений длятого, що на другу неділю припадає Великдень. Кождий член має на сей мітінґ прийти і заплатити свою належитість. — Д. Смеркло, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. св. Николая, від. 4, повідомляє всїх своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеть ся в суботу, 12. цьвітня, о 8-мій годинї вечером, в У. Н. Домі, 72 Моріс ул. Кождий член обовязаний явити ся на сей мітінґ і вирівнати всї свої залеглости, бо в противнім случаю буде суспендований. — И. Крайник, предс.; М. Смакула, секр.; С. Глива, кас.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(Оголошень женитьби не приймаєсь)

ПОШУКУЮ женщини без ріжниці на вік, до домашної роботи, при українській родині. Прошу зголошувати ся до: ELIAS MELNYK, Box 120. Colver, Pa. 42-4

Пошукую свого рідного брата **ІВАНА МНИХ,** з села Вирняки-Мотилївка, повіт Збараж, Гал. В 1910-1911 році перебував в Буйнос, Арґентина. Хто би про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: ANDREW MNYCH, 106 Canal St., Box 131, Westerly, R. I. 43-45

Пошукую свого брата **ІҐНАТА ГОЛИКА,** з села Ворошова, повіт Унґвар, Угорщина. Хто менї про него донесе, дістане $25.00 нагороди. Прошу донести до: MIKE F. HOLINKA, Lagwin, Pa. 42-44

Пошукую **МАРЦІНА ЯБЛОНСЬКОГО,** з села Брнице-Загірне, повіт Бібрка, Галичина. Хто би про него знав або він сам, зволить зголосити ся до: PETER HAPA, 712 Noble Street, Philadelphia, Pa. 42-44

Пошукую **Гринька Мартинюка, Василя Прокопчука, Петра Якимчука** і **Лева Кісільчука,** перебували в Sault Ste Marie, Ont., Canada. Також **Йосифа Мельника,** перебував в Quebec, Montreal, Canada. Вони всї пять походять з Бродського повіту, Галичина. Хто би про них знав, або вони самі, зволять зголосити ся до: MICHAEL MLOT, 231 Martin St., West Detroit, Mich. 41-45

Пошукую свого брата **МАКСИМА** і сестру **ЮСТИНУ КІТ,** зі села Шнерева, пов. Броди. Перед 6 роками перебували в Вінніпеґу, в Канаді. Хто би о них знав, або вони самі, прошу ласкаво зголоситись на адресу: JOHN KIT, 48 North 1st Street, Brooklyn, N. Y. 41-43

Пошукую свого тіточного брата **МИХАЙЛА ЩИПАНСЬКОГО** і сестру **МАРІЮ ЩИПАНСЬКУ,** з села Слобітки Большевецької, повіт Рогатин, Галичина. Перед 7-ма роками перебували в Ню Йорку. Хто би про них знав або вони самі, зволять зголосити ся до: T. GERULA, 12 Cor. Monroe Ave., Box 125, Bringhton, N. Y. 41-3

Пошукуємо **ДЯКОУЧИТЕЛЯ,** котрий би міг працювати в фабриці, а вечерами вчити співу і представлень. Платня після уґоди і праці. Зголошувати ся до: PETER RAK, 520 Virginia Ave., St. Joseph, Mo. 41-3

Пошукую свого мужа **СТЕФАНА ШІЯН,** з міста Миколаєва, Жидачівського повіту, Гал. Виїхав до Дітройт, Міш. полагодити справу і кудись загинув. Хто би про него знав, або Ти сам дорогий мужу, єсли жиєш, дай про себе знати. ANNA SHIJAN, 2456 W. 10th St., Cleveland, O. 41-3

Де є мій шваґер **АНТІН ПАРАЩИН,** з села Бутин, повіт Жовква, Галичина. Хто би про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: MARTIN MUZYKA, 68 Johnson St., Wilkes Barre, Pa. 43-45

ПОТРЕБА кореспондента до банку, мусить бути кваліфікований до банкового занятя, знати українську і польську мову докладно. Місце стале. Платня і услівя після умови. Голоситись листовно до: BANK CLERK, c/o Svoboda, 83 Grand Street, Jersey City, N. J. 43-44

ПОТРЕБУЮ робітника „віндовклінера", котрий обзнакомлений в тім заводі з роботою. Платня від $25.00 до $28.00 тижнево і кошти подорожи звернеть ся. Стала робота. Зголошувати ся до: NASHVILLE WINDOW CLEANING CO., 433½ Deaderick St., Nashville, Tenn. 43-45

ПРОДАМ дешево ґросерню з бучернею, разом і медичний склад від п. Новака з Шікаґо, Ілл. Не дорого, бо лише $1.300.00. Продаю з конечности, бо яко самотний чоловік, не можу подужати роботї і обслугувати клієнтелї як слїд. Зголошувати ся до: JOSEPH STEC, 12203 Plover Street, Lakewood, Ohio. 42-46

УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ ПОТРЕБУЄ ДВОХ ЛЮДИЙ: 1) **Формана** (перша рука до хліба), 2) трета рука. — Українці мають першеньство. Прошу голоситись на адресу: 43-44

G. HLADY,
331 9th Avenue, corner 29th Street,
New York, N. Y.

НАГОДА НА ВІТВОРЕНЄ РЕСТОРАНУ (лонч-рум) при салуні, находячім ся в добрім місци при фабриках в Джерзи Сіти, де много робітників приходить на лончі. Властитель салуну відступить одну обширну кімнату на ресторан Українцеви, котрий би хотів вести сам ресторан на свою руку. Добрий бизнес запевнений. Голоситись до: M. PELECH, 161 Sussex St., Jersey City, N. J. 42-44

КУПУЙ ТЕПЕР, ДЕШЕВО!

Дім, фарму, льоти. Готівкою або за доляра тижнево. Околиця подобаєсь тобі, РУЧИМО. Працю одержиш. Приїдь переконатись, або пиши до: LINCOLN COMPANY, 309 Broadway, Suite 210, New York City. Аґентів потребуємо всюда. 33-44

ФАРМА НА ПРОДАЖ,

новий дім, стайня, 1 кінь, 3 корови, 37 акрів землї виробленої, будинки нові. Є около двіста курий, качок і гусий. Фарма віддалена одну милю від стації Мілфорд при зелїзниці New York, New Haven & Hartford. Земля добра і урожайна. Причиною продажи є смерть жінки властителя. Продасть дешево. Голоситись до: JOE RINDOS, R. F. D. 2, Milford, Conn.

HELP WANTED MALE

ПОТРЕБА МУЩИН.

ПОТРЕБА мущин, понад 16-лїтних, до сталої роботи, гарна і здорова околиця, новітна фабрика, добра платня. Голоситись до: AMERICAN MUSICAL SUPPLY CO., 451 Communipaw Ave., Jersey City, N. J. 36—

HELP WANTED FEMALE

ПОТРЕБА ЖЕНЩИН

ПОТРЕБА дівчат, понад 16-лїтних, до сталої роботи, гарна і здорова околиця, новітна фабрика, добра платня. Голоситись до: AMERICAN MUSICAL SUPPLY CO., 451 Communipaw Ave., Jersey City, N. J. 36—

ФАРМИ НА ПРОДАЖ

В ОКОЛИЦІ ВЕЛИКОГО МІСТА ROME, N. Y.

1) Фарма 116 акрів доброї землї, добрі будинки, 5 акрів саду, 20 акрів ліса, 8 коров, 2 коні і всі знаряди фармерські. Ціна $3.700. Потреба половину на вплату.

2) Фарма 280 акрів з будинками, 50 акрів ліса, 40 штук худоби, 5 коний, всі знаряди фармерські. Ціна $8.900, вимагаєсь вплати $3.000. Тут є около 300 Українців і Поляків фармерів. Пишіть до: 37-43

A. FILIPCZAK,
306 Henry St., Rome, N. Y.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Шкільний законопроєкт в Мішіґен; заборона чужої мови.

Законопроєкт, предложений обом палатам сойму в стейті Мішіґен, говорить, що всі школи в стейті, включаючи приватні і парохіяльні, мусять подавати дітям науку лише в анґлійській мові аж до укінченя реченця народної школи, значить вісім літ. Сенатський комітет, переводячи дискусію над сим проєктом, хотів додати маленьку поправку, именно — щоби одну пяту часть шкільних годин посьвятити на навчане дітий рідної мови. Сьому однак спротивив ся комітет низшої палати і сенатський комітет уступив. В гімназіях, колеґіях, семинарах і университетах можна студіювати чужі мови.

Дїточа забавка.

Кількоро дітий зпоміж американських кацапів зїхало ся недавно до чеського Народного Дому в Ню Йорку і проголосили „деклярацію независимости карпаторусского народу", которого один міліон — як вони кажуть — має находити ся у Злучених Державах, а 6 міліонів у Галичині, Буковині й на угорській Руси. Вони вибрали собі д-ра Дмитра А. Маркова, котрий перебуває тепер в Парижи, тимчасовим президентом „Карпатороссії". Вони вислали також „меморіял" до президента Вілсона, в якім говорять, що вони не мають нічого до роботи з большевизмом, українізмом і тевтонізмом.

Епископ говорить про потребу соціялізації церкви.

Промовляючи до 1.500 вірних, зібраних в театрі Герика у Філядельфії, Пенсильванія, о. Карло Вудкак, епископ з Кентоки, говорив, що церкву треба конче зсоціялізувати, коли не хочеть ся, аби вона перестала істнувати. „Соціялізм — говорив епископ — старает ся робити дещо для людства; він хоче помогти людству. Нашим обовязком є винайти спосіб, аби сей соціялізм зхристіянізувати. Але ми мусимо також знайти спосіб, аби можна зсоціялізувати християнізм. Бо від тих людий, котрих причисляють до „низшої кляси", ми є зависимі у сьвіті більше ніж сподівали ся. Капіталісти і банкирі є зависимі від звичайних людий більше ніж звичайні люди від них. Приходить нова ера; треба служити людству. А чим християнізм причинив ся для заспокоєня потреб людства? Нічим! Колиж так буде дальше, то соціялізм усуне його від участи в істнованю!"

Майнери в Галіфакс уживають електричні лямпи.

Для українських копальників буде, здаєть ся, цікавим знати, що углекопи в Галіфакс, Нова Шкотія, Канада, почали вже уживати при роботі під землею електричні лямпи, замісць нафтових або карбінових. Сї електричні лямпи є уладжені в той спосіб, що майнер носить зі собою цілу батерію. Лямпу прикріплюєть ся до шапки, як кожду иншу. Вигода з сього велика для майнера, бо по перше він не тратить часу на частеналиванє нафти, а по друге лекше віддихає, бо електричні лямпи не видають жадного диму, коли противно лямпи нафтові коптять мов смолоскипи і майнер мусить вдихати до себе майже саджу. Електричні лямпи для майнерів — се новий винахід. Майнери в Галіфакс почали їх перші уживати. Сподіваєть ся, що через свою недорогу і безпечне викінчене електричні лямпи скоро заступлять майнерам всї инші лямпи.

Чи ви і всї з вашої родини будете мати тих $54.56?

Сума гроший, яка в цьвітни находить ся в обігу в Злучених Державах, виносить 5 білїонів 847 міліонів 363 тисяч 641 долярів. Сказати иншими словами, ся сума є так велика, що на кождого мущину, на кожду женщину і дитину, котрі находять ся під сю пору у Злучених державах, припадає рівно 54 долярн і 56 центів.

Убийство Українця в Трой, Н. Й.; був членом У. Н. Союза.

(Специяльна кореспонденція до „Свободи").

В ночи з понеділка на вівторок (7—8. цьвітня) від кулї 17-літнього рабівника Патрика МакДоналда погиб Петро Смолин, в Трой, Ню Йорк, властитель салуну на розі Першої і Монро улиць. Покійник скінчив 33 роки житя; оставив жінку і троє дітий: 6-лїтну дівчинку, 5-лїтного хлопчика і немовля, яке щойно два місяці як прийшло на сьвіт. Походив з села Сновичі, золочівского повіту в Галичині. Від марта 1919 року був членом Українського Народного Союза із 191 відділу; було обезпечений на 1.000 долярів.

Убийство поповнено кілька мінут по 12-тій годині згаданої ночи. В салуні находив ся тогдї лише Петро і якийсь старенький чоловік, на імя Джан Гайзер, котрий працює ночию в заводі МакЛеод & Генри. Він прийшов до салуну дещо перекусити і випити склянку пива. Оповідає, що вони оба говорили і Смолин рахував гроші з двох реґістрів і приготовляв ся замикати салун. Нараз двері відчинились і до середини війшло двох молодців. Вони стали коло бари і казали дати собі пива. Смолин подав їм дві склянки пива. Один з них остав ся при барі, а другий пішов до бічної кімнати. Першим є 17-лїтний МакДоналд, а другим 24-лїтний Фред Борнс. В тім тої, що остав ся коло бари, витягнув 32-каліборвий револьвер і крикнув до Смолина: „Юр моней ор юр лайф!" (Давай свої гроші або житє). Та заки Смолин міг щонебудь відповісти МакДоналд вистрілив до нього з револьвера і Смолин захитав ся; куля прошила йому груди. Тоді молодий рабівник вистрілив другий раз і куля прошила череп Смолина; він упав на землю, а рабівники подали ся до утечі. Через цїлий час старий Гайзер стояв спокійно, бо боявся, аби рабівники не стрілили в нього. Колиж вони утїкли, Гайзер почав кричати о поміч. Позбігали ся люди, збудили жінку Смолина і його денного бартендера, котрі вже спали в мешканю над салуном. Смолина забрано амбулянсом до шпиталю, де він сейчас помер.

Зараз по сїм випадку заалярмовано полїцію. По вияснению справи полїція получила ся телефонічно зі всіми місцевостями на просторі 100 миль круґом Трой і повідомила про злочин. Полїція і детективи взяли ся до роботи. У вівторок рано детектив Фаррел відїхав до Олбани. В Трой казали йому родичі Борнса, що їх син, на котрого впало підозріне, вписав ся до фльоти і в понеділок в 9-тій годині вечером опустив дім, коли батько не хотів дати йому гроший, та відтоді ще в дома не був. Тому власне детектив Фаррел поїхав до Олбани і зайшов до морської рекрутаційної стації. Там спитав, чи не було яких двох мущин. Йому сказано, що були і прийдуть знов о 12-тій годині вполудне. Детектив чекав на них, але вони не приходили. Він тоді удав ся до військової рекрутаційної стації і там якраз застав підозрілих о злочин, МакДоналда і Борнса. Він арештував їх і вони довго не хотіли признати ся до поповненого злочину. Та остаточно признали ся, що йшли до Смолина в цїли рабунку, бо вони відїжджали до військового табору і потребували гроший. МакДоналд признав ся, що він з власної руки убив Смолина, хоч не хотів його убити; він думав лише вистрілити і налполохати перестрашеного Смолина.

Над убийниками відбудеть ся скоро судова розправа. Їм грозить за се страшна кара, тимбільше, що Борнс вже є записаний чорними буквами в полїційних книгах. Борнс має бути незвичайно великий лайдак, хоч його батько є дуже чесним чоловіком. Старший брат Борнса сидить тепер в арешті, оскаржений о рабунковий напад, очікуючи судової розправи. Не меньшим лайдаком є 17-лїтний МакДоналд, котрий вже сидів кілька літ в поправнім домі. Борнс, кажуть, мав одного разу обрабувати навіть свого рідного батька, коли сей вертав з роботи, несучи при собі тижневу платню.

Смерть замітного американського купця.

Минувшого вівтірка рано в Глен Ков, Лонг Айленд, Н. Й., помер в 67-мім році житя замітний американський купець, Френк В. Вулворт.

Вулворт родив ся на фармі недалеко Родмен, повіту Джеферсон в стейті Ню Йорк, 13. цьвітня 1852 року. Народну школу покінчив у Родмен, а в 1870 році покінчив два курси в торговельній колеґії в Вотертави, Н. Й. В 1873 році він перейшов до купецького житя, стаючи за канцелярійного робітника в одній купецькій фірмі в Ню Йорку. Попрацювавши два роки, він дістав такусамy роботу у Вотертави, де платили йому добре, бо 10 долярів тижнево (на колишні часи се була добра платня). Але в кількох тижнів відтак йому зменьшено платню до 8 долярів. Два роки відтак він знова повернув до праці у свого попереднього „боса" за 10 долярів тижнево. Але і тут стрінуло його нещастє, бо бос зменьшив йому платню на $8.50 тижнево. В 1876 році Френк оженив ся з дівчиною з Піктон, Онтеріо, Канада.

В році 1878 фірма, в котрій він працював, почала закладати 5- і 10-центові склепи, і Вулворт, котрий тоді числив уже 26 літ, перейняв нагляд над одним таким склепом. Інтерес провадив ся з добрим успіхом, і се сподобало ся навіть йому самому. Тому він рішив ся покинути працю і заложити такий склеп на власну руку. Мав готових гроший лише 50 долярів; треба було ще позичати. І він позичив собі 350 долярів та за 322 доляри купив товару і заложив собі склеп у Ютиці, Н. Й. Інтерес пішов йому дуже добре і вже в 1879 році він заложив собі другий склеп у Лянкастер, Пенсильванія; відтак инші в Гарісбурґу, Йорку, Скрентоні, Редінґу, Вілксберах. З часом до спілки взяв свого молодшого брата. В той час вже цїлий край був засіяний 5- і 10-центовими склепами, але вони чомусь не провадили ся. Одинокому Вулвортови пішов з ними добрий інтерес.

Нині Вулвортова фірма оперує 1.068 5- і 10-центовими склепами у Злучених Державах і Канаді. Сї склепи продають річно більше ніж 40.000 тон цукорків. Три великі фабрики днем і ночию виробляють шпильки для Вулвортових склепів. Перед війною сї склепи доставляли майже половину запотребованя окрас і цукорків на сьвяточні різдвяні дерева. В 1912 році в Ню Йорку побудовано будинок Вулворта, який є найвисшим будинком у сьвіті. Його будова коштувала 12,000.000 долярів, зібраних яко зиск зі склепів. Будинок має 55 поверхів і високий на 750 стіп. Се є, як сказано найбільший і найвисший будинок в сьвіті, хоч висшою від нього є вежа Айфля в Парижи, висока на 985 стіп, але вона не є будинком. Будинок Вулворта творить сам собою місто, бо містить в собі около 15.000 мешканців. Сей будинок приносить річно 2,500.000 долярів приходу.

Гураган на полудни.

Наслідком гурагану, який перейшов часть стейтів Аркензо, північного Тексасу і полудневої Оклягоми минувшого вівтірка в ночи, 92 людий зістало убитих, а около 300 ранених. Шкоди обчисляють на 1,000.000 долярів. Убитих зістало 75 в Тексас, 14 в Оклягомі і три в Аркензо.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Злучені Держави, Італія й Франція з Україна.

Українське пресове бюро в Льозанї доносить під датою 8-го марта, що правительства Злучених Держав й Італії повідомили український директорiят, що вони виишлють своїх представників до українського правительства. — „Станиславівський Голос" помістив бездротну телеграму французького правительства, в якій говорить ся, що французьке правительство уважає недостаточним заключений з Україною трактат в Бірзулї і поручило генералам Анзельмови і Бартельотови довести до дефінітивного порозуміня з Україною.

Голяндія й Україна.

Українська економічна місія під проводом Андрія Яковліва, яка находить ся тепер в Газї, подала цїкаві інформації про торговельні відносини між Україною і Голяндією. Перед війною Голяндія спроваджувала з Росії 2,700.000 тон збіжа, 25% усього російського експорту, а засіб доставляла головно Україна. В будучности Україна буде доставляти тусаму скількість збіжа, не беручи під увагу зелїзної руди, бавовни і шкіри — в заміну за мануфактуру, сир, полотно, оздобні річи і кольоніяльні продукти. Місія сподіваєть ся навязати як найліпші торговельні зносини між Голяндією й Україною.